

Саміт Україна-ЄС про торговельну угоду: зниження митних бар'єрів та очікувана лібералізація вантажних перевезень

18 жовтня 2021

Окрім «відкритого неба» та підтримки асоційованого тріо України, Грузії та Молдови, на цьогорічному Саміті Україна-ЄС багато уваги було приділено оцінкам та розвитку Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі Україна-ЄС (ПВЗВТ).

У цій частині результати Саміту для нас можна вважати цілком успішними. Обговорення питань зони вільної торгівлі на такому високому політичному рівні дозволяє тримати їх у фокусі і далі шукати спільні рішення. У спільній заяві за підсумками Саміту сторони домовились «розкрити її повний потенціал й надалі розвивати та просувати двосторонню торгівлю».

Далі ми наводимо ключові питання, що увійшли до [Спільної заяви](#) за підсумками зустрічі. Україна та ЄС одночасно провели внутрішні оцінки досягнення цілей Угоди про асоціацію. Ця оцінка стосувалася прогресу сторін у досягненні п'яти цілей, які зазначені у Статті 1 Угоди і стосуються усіх сфер, в т.ч. ПВЗВТ та економічного і секторального співробітництва. Така всебічна оцінка проводилася вперше і стосувалася всього періоду від моменту застосування Угоди. Її проведення також передбачено Угодою і є важливим етапом для її подальшого оновлення. Сторони обмінялися баченням і продовжать роботу над спільною оцінкою, яка буде презентована на двосторонньому Саміті у 2022 році в Брюсселі. Така спільна рефлексія допоможе чітко сформулювати і краще розуміти позиції обох сторін, посилити діалог щодо найбільш проблемних питань та визначити бачення щодо покращення виконання Угоди.

Спільна заява підкреслює позитивні результати імплементації ПВЗВТ на обсяги двосторонньої торгівлі та зростанні ролі ринку ЄС для українського експорту товарів та послуг. Також дуже важливо визнання у заяві прогресу України у регуляторному наближенні до права ЄС, адже норми торговельної угоди передбачають, що подальше відкриття ринків і збільшення доступу залежить від прогресу у регуляторному наближенні. Визнання прогресу України – крок до подальшого відкриття ринків та спрощення експорту. Зокрема, Україна готова до офіційної оцінки ЄС на відповідність у сферах технічного регулювання та публічних закупівель, що призведе до відкриття ринків та спрощення експорту.

Спільна заява підтвердила початок переговорів щодо прискорення та розширення тарифної лібералізації торгівлі товарами (скасування ввізного мита та розширення безмитних тарифних квот) відповідно до Статті 29 Угоди про асоціацію. Цей переговорний процес уже відбувається, сторони обмінялися пропозиціями. Крім того, окреслені наступні кроки щодо «перегляду шляхів удосконалення імплементації ПВЗВТ». Це може стосуватися інших важливих

сфер торговельної угоди поза тарифною лібералізацією – лібералізації торгівлі послугами, а також зменшення і усунення нетарифних бар'єрів, зокрема:

- Укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (АСАА) у трьох пріоритетних секторах на першому етапі, що важливо для спрощення та сприяння торгівлі промисловими товарами з ЄС (Стаття 57). Позитивним зрушенням є включення питання укладення Угоди АСАА як пріоритетного питання у порядок денний угоди про зону вільної торгівлі. У Заяві відмічається про закінчення першого етапу попередньої оцінки готовності України до Угоди АСАА (щодо відповідності законодавства України нормам ЄС) та початок другого етапу, який стосується належного функціонування інфраструктури якості України.
- Прискорення та удосконалення процесу визнання еквівалентності санітарних та фітосанітарних заходів (СФЗ) щодо окремих продуктів та процедур з метою відкриття ринків та спрощення експорту для харчової та сільськогосподарської продукції (Стаття 66).
- Подальша лібералізація торгівлі послугами, у тому числі, проведення огляду зобов'язань сторін з метою усунення перешкод на шляху транскордонного надання послуг та умов заснування компаній, а також розширення положень Глави 6 (відповідно до Статтей 89 та 96).
- Укладення спеціальних угод у сфері автомобільного, залізничного та внутрішнього водного транспорту з метою лібералізації транспортних перевезень (Стаття 136), як це відбулося для авіаційного транспорту з підписанням Угоди про Спільний авіаційний простір (САП). Забезпечення надійних і сталих транспортних перевезень важливе для ефективного функціонування зони вільної торгівлі. На сьогодні найбільш очікуваною є угода з ЄС у сфері автомобільного транспорту, яка дозволить врегулювати і лібералізувати міжнародні вантажні перевезення між Україною та ЄС, зокрема, транзитні.
- Приєднання України до системи спільного транзиту та забезпечення взаємного визнання статусу авторизованих економічних операторів для спрощення митних процедур та формальностей з ЄС.
- Поступове взаємне відкриття ринків публічних закупівель на основі рішення про відповідність законодавства України до законодавства ЄС (Стаття 153).

У контексті торгівлі послугами важливим є підтвердження завершення переговорів щодо оновлення додатку торговельної угоди у частині телекомунікаційних послуг, поштових та кур'єрських послуг та міжнародного морського транспорту. Це потрібно з метою актуалізації переліку завдань щодо регуляторного наближення для надання режиму внутрішнього ринку у цих секторах послуг, який передбачає скасування торговельних обмежень, збільшення доступу та поглиблення інтеграції у внутрішній ринок ЄС.

На сьогодні найбільший прогрес у регуляторному наближенні демонструє саме сектор телекомунікаційних послуг, який може стати першим претендентом на досягнення взаємного режиму внутрішнього ринку з ЄС. Європа також

визнала зусилля України у цьому напрямку, наголосивши про необхідність повного виконання усіх вимог, в тому числі, щодо ефективного та незалежного регулятора у сфері телекомунікацій. Сторони також відзначили прогрес у реалізації спільного робочого плану щодо електронних довірчих послуг. Його виконання дозволить забезпечити сумісність електронних довірчих послуг в Україні з ЄС та укласти угоду про їхнє взаємне визнання, сприятиме транскордонній цифровій торгівлі та інтеграції України у Єдиний цифровий ринок ЄС.

Важливо, що питання подальшої лібералізації торгівлі пов'язані у Спільній заяві з необхідністю повністю дотримуватися зобов'язань сторін в рамках ПВЗВТ. Це стосується, зокрема, торговельних подразників. У Заяві зазначаються два найбільші торговельні подразники, де Україна та ЄС мали різні позиції – це мораторій на експорт необробленої деревини та питання використання процедур торговельного захисту (антидемпінгові та спеціальні розслідування). В документі наголошується, що вирішення цих подразників потребує виконання відповідної постанови Арбітражної групи, а також забезпечення повної відповідності стандартам СОТ у всіх випадках при використанні обома сторонами процедур торговельного захисту.

Очевидно, що в Заяві були зазначені не усі торговельні подразники. Зокрема, є питання від України про зменшення квоти дозволів на автомобільні перевезення і порушення Статті 136 Угоди про асоціацію Польщею. Україна сподівається на оперативний і конструктивний діалог щодо пошуку шляхів вирішення цього питання на рівні ЄС, що призведе до лібералізації вантажних перевезень з ЄС. Питання застосування механізму прикордонного коригування вуглецю (СВАМ) також потенційно може стати торговельним подразником. Саме тому справді важливо забезпечити ефективний діалог на високому політичному рівні для пошуку збалансованих рішень, які будуть сприяти «зеленому переходу» і, при цьому, не матимуть значного негативного впливу на двосторонню торгівлю. Заява підтверджує започаткування діалогу щодо Європейського зеленого курсу та зеленого переходу України, а також підтримку ЄС Україні у цьому питанні.

**Світлана Таран,
Керівник проектів Центру аналітики міжнародної торгівлі Trade+ Київської
школи економіки**

Публікація видана в межах Ініціативи з розвитку аналітичних центрів в Україні, яку виконує Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Ініціативою відкритого суспільства для Європи (OSIFE) за фінансової підтримки Посольства Швеції в Україні.

Думки та позиції викладені у цій публікації/інфографіці/відео/ є позицією автора та не обов'язково відображають позицію Посольства Швеції в Україні, Міжнародного фонду «Відродження» та Ініціативи відкритого суспільства для Європи (OSIFE).